

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 5. Vade. Conuenit, vt tu peccatorem conuenias, vt medicus lethargicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

accriferet illum correpturus, illuminaturus, excitaturus?

Optimè dixit D. Iacobus quòd quoties ab appetitu carnali, atque concupiscentia homo tentatur, illum ita abstrahit, & illicit, quasi extra se raperet, vt alias de Samlone diximus, fillacibus Dalila blanditijs clementior: *Vnusquisque tentatur à concupiscentia sua, abstrahitur, & illicitus.* Quas tales ineptias, quæ talia ludicra stultus gyrgatho conclusus excitat, qualia peccator? indigna audito, incomposita, qualia lastiua deditus? Tu ipse iam peccato egressus, & effreni mentis passione solutus, quâ tenebaris, ais, vbi nam, Domine, fuerim quidue cognauerim nescio. En quam obsecratum talis me demittit, mei compos non eram, Idcirco S. Scriptura illa tam vulgari, vtur phrasi, quâ dicitur excordes esse peccatores: *Ephraim seductus non habens cor &c. nesciuit, &c. ignorauit.* Diciturque madidos non ab vuarum vino, sed suis inebriatis delicijs, vt Iaias loquitur anima peccatoris: *Pau-percula ebria non à vino.* Meirco indigent auxilio, & vt alius quispiam, illos cubito percussit, quo expergescant, videant periculum, carcerem auertant, & quod in ambas dormiant aures, apatque ille quod Angelus D. Petro: *Qui percussit lacero Petri excitauit eum dicens: Surge velociter.* Nauis gubernator, in qua Ionas tam profundo premebatur somno, vt, non obstante naufragij periculo adeo manifesto non aduerteret, percusso grauiter latere Ionam expergefecit, inclamans: *Surge & inuoca Deum tuum.*

D. Chrysost. in argumentum addit Moysen. Erat hic omnium, quos mundus alebat, in omni scientiarum naturalium genere sapientissimus: *Erat Moyses eruditus in omni sapientia Egyptianum.* Insuper naturalibus autem, omnium erat adeptus lauream doctoratus, ab ipso Deo præcepto te instructus. *Erat in externa philosophia bene instructus, & non minus spiritalium intelligentiâ insignis.* Erat autem potens in verbo, & opera, alijsque virtutibus. Commissum curæ suæ regebat populum adeo multum, vt virorum barbarorum ad sexcenta millia numerarentur, hos omnes gubernabat eorum per deserta antesignanus. Die quodam tantum excitauit tumultum, vt inops consilij menteque turbatus deficeret, videns se his non posse satisfacere, & quasi rationis impotens, inutiliter sese fatigabat. Accessit ea tempestate foer eius Iethro: *Homo barbarus, & obscurus, qui in solitudine vitam operat.* Qui sic Moysi: *Multum abetras à scopo, Moyses, inordinatus est ille modus agendi: Sinito labore con-*

sumeris, tu & populus, etenim in eo quod agis teipsum exhauris, nocetque populo non leuiter. Attende, alio namque modo, res vtilis expedietur, datque consilium, id declaran, quod sibi foret in commodum vniuersque faciendum: *Ille Moyses à barbarus, ille infusus, ille insipiens, vbi videt Moysen Iethro quendam contra dignum facere, cum corripit, non curans quod sapiens esset, & intelligens, inuititer. que consilio increpationem: dicit enim illum D. CHRYS. redarguens: Sinito labore consumere. Tibi motus Hom. de diem acceleras? Qui non odo igitur, forte plura viderend. dit, plura sentit quam Moyses? Ac ut non pollebat reprehens. ingenio? Non polleat, at Moysen turbantur Tom. 3. multus ille, populique seditio, vt illi foret necessarium, alius a cederet eum illuminaturus, daturus ea, quæ ipse scientiâ licet longè superior, non aduertebat. Si autem hoc Moyses est pallius ob tumultum, confusionem, populique seditionem: quid futurum in peccatore cessabimus, ob passionum suarum tumultum, populi clamores, carnis motus, mundique tentationes? Omnino illi expedit vt aduertat, moueat, illum illumies, & easque: *Sinito labore consumere.* Attende, precor, et arduissime, tibi prospice, imprudenter tuas perdis fortunas, honorem exponis famæ derogas, & quod omnium maximum, miserè dilapidas animam.*

§. 5. Vade. Conuenit, vt tu peccatorem conuenias, vt medicus Iethargicum.

Ex his alteri respondetur dubio, quod tibi forsitan occurret, circa Domini præceptum, quod si videris fratrem tuum labi in peccatum, accurras ocys, lapsum erigas, errantem corripas: *Vade corripe.* Numquid mihi incumbit Domine, illum vbi nam sit, inquirere? Non tenent venari pauperes extrema laborantes inopia, quibus erogem elemosynam: veniant ad me non enim diues & crudelis accusatur epulo, quod Lazarum mendicum, & victis inopiâ pereuntem non quæ fuerit, sed accedentem Lazarum, ostium eius pulsantem, stipem mendicantem, repulerit, non dederit immisericos. Attamen apponit Saluator noster præcipit: *Vade ad illum, illum inquirere, nisi eum ad illum accesseris, illumque indagaueris, non ille te conueniet, non ille te inuestigabit.*

Proposito nostro congruè perpendit Theodoretus discrimen quod inter corporis & animæ laceras det infirmitates. Corporis namque infirmitates Græco, forte premunt inuitum: vnde tibi dolorem inferunt, scilicet:

VI. Moyses à barbarus, ille infusus, ille insipiens, vbi videt Moysen Iethro quendam contra dignum facere, cum corripit, non curans quod sapiens esset, & intelligens, inuititer. que consilio increpationem: dicit enim illum D. CHRYS. redarguens: Sinito labore consumere. Tibi motus Hom. de diem acceleras? Qui non odo igitur, forte plura viderend. dit, plura sentit quam Moyses? Ac ut non pollebat reprehens. ingenio? Non polleat, at Moysen turbantur Tom. 3.

9

Lib. 1. ad curandus Græco, forte premunt inuitum: vnde tibi dolorem inferunt, scilicet:

I. Diferiminter corporis & animae morbos.

& ipse tu eis curandis adhibes remedium, ad seipsois medicum, quæris, & iustas, ad tuas deducis ædes, magna voluptate, magna capis attentione, quæ ab illo tibi dicitur; licet autem vna tibi seu altera amaram præscribat purgationem, cauteria, sanguinis extractionem, qui imo brachij quandoque seu pedis mutilationem, placet ille tibi, cui, postquam te varijs exercuit cruciatibus, non modico in alsem gaudio satis facis, & parum esse censet, quiddam in gratiam eius expendis nec non te illi perpetuo iudicas vinculo constrictum, ob curam ab illo tuam infirmitatem. At animæ morbi peccata scilicet, te subeunt consentiente, tu illis te tua voluptate, & animo ingeris delibetæ; notam etenim vobis propono D. August. sententiam, quam S. sequitur Theologia: Peccatum adeo est voluntarium, quod si non est voluntarium, non est peccatum. Hinc non illæ te grauer infirmitates affligunt, imo his delectaris, his non modicè gaudes, his inhaerere tu quoque non recusas. Ideo, nedum qui te curet inuestigas, insuper & ab illo longius refugis.

Iob 10. 11.

Hoc Iob indicauit: Cum dulce fuerit in ore eius, malum, abscondit illud sub lingua sua. Suanis gratiaque illi sua est perueritas, vnde & illam abscondit, ne quis illam sibi auferat, aut illum ponat impedimentum. Mutuat à puella metaphoram, cui nihil sapit dulcius, quam terram, vel fragmina creta comedere, quia verò nouit, quod si tale quid innotesceret, illico fore sibi ex ore surripendum, frustra illud creta sub lingua contigit, vt nemo illam hoc notet comedentem sicque illo se recreat ad satietatem. Ita vt corporis infirmitatibus curam impendas sedulam, eo quod tibi non modicum adferant dolorem, affligant, & premant artius, & ideo te tu quis ipse medicos, qui te in pristinam reueant valetudinem. Quocirca quando tales illæ sunt, vt tibi non sint molesta, non tardium adferant, parum est quod eorum non studeas remedio, nec es de-quærendo modico sollicitus, insuper & potius delectaris, & hunc exhortetis. Res patet exemplo. (inquit D. August.) Lethargici seu phrenetici, nec non in morbis, qui eorum perturbant, quod est hominis arx principalior: Turbatur alteri caput (inquit) somno opprimitur profundi limo, quo paulatim tendit ad extrema, ne uerearis, quod ille quærat excitatorem: oppressus enim capitis vaporibus, se somno tantummodo putat recreari. Quinimo contingit aliquoties vt patre somno lethargico grauato, filius accedat, qui patrem amat quam tenerrimè, quem proinde excitat, eius

II. Similitudo.

bra hia attrahit, pulsum' veslicat arteriarum, striculis tibias coarctat vinculis, pater autem somno ultra vires grauat stomachatur, filium à se repellit indignans, ait: discedito, quiescam. Pater mi, profundus ille te somnus occidit. Age, nihil facio: Parentur omnes, quod in illo calu medicus accedere debet infirmum, applicare remedia, licet illi molesta, repugnet licet agrotus; quod si non faceret, pessimè faceret: si nunque medicus agrotum non quæretet illum curaturus, infirmus nunquam medicum acceteret ab illo curandus, imo illum potius exhortet, & optat vt vadat ipse vias suas.

Quod esse iudicas peccatoris agrotudinem Phrenetis lethargica, qua grauer nimis opprimitur, qua misero sensus inuertuntur; passionum enim malorumque affectuum vaporibus sursum ad caput ascendentibus, velut phreneticus insolebit, sibi que persuadet, quod permanens in peccato, nedum non malus sit, & infirmus: sed potius hoc eum delectat, hoc placet, in eo suauiter obdormiscit, nec tam agre fert morbo pressus lethargico, quod à somno expergiscat. Quam fert molestè libidinofus, carnalis, auarus, & quilibet alius peccator, quod ab alijs exciteat, sibi que suum indicent periculum, animæ que detrimentum. Si ergo phrenetico, pariter & lethargico succurrere tenearis, neque illum accedete, debeas saluti eius prospicere, eo quod suam non sentiat ipse agrotudinem, quinimo somno delectetur; & licet acrius doleat, illum tamen excitas, cum hic nullum aliud sit præter sanatis vitæque damnum sed nec vt omnino quidem: at non nisi vt illam ad paucas extendas horas, quanto magis, (inquit D. August.) tibi incumbit auxiliari, excitare peccatorè, illi vellicare pulsum, constrictis premere funibus reprehensionis, ac correptionis; cum in hoc vita eius spiritalis æternæque periclitetur: Patrem (verba sunt hæc D. Aug.)

Somnus noxius premit, qui & noxius est, dulcis est filius autem eius, admonitus à medico, stat sollicitus patri, molestus pulsatur, & si pulsatio eius vincitur, vellicat: & si vellicatio nihil agit, pugnat. Corè molestus est patri, & esse impius, nisi molestus esse. At ille quem delectat: mori, molestum sibi filium, vult à sepectu, & voce reuerberat, quic se quid mori molestus es: sed medicus, inquit, ait, quia si dormieris mors eris. Et ille, dimitte me, mori volo. Senex autem mori volo, & puer impius est, si non dicat, ego nolo. Et illa vita vniue temporalis est, Estamen impius sunt, nisi ipsum etiam, eum ipsi molesti sunt consulant.

Prosequitur hoc argumentum: Molestus est medicus: furens &c. Opus est, inquit, quod dem

Epist. 10. intelligis, quempiam peccati somno gravari, di-
 cas illud, quod Christus de Lazaro: *Lazarus o-*
mnibus noster dormit, sed vado, ut de somno excitem
illum, quia sicut, nisi Saluator ipse accessisset? a-
zaram resuscitaturus, numquam Lazarus ipse in
resuscitandus adiret, na quoque, si tu non ad eas
peccatorem, illum resuscitaturus inquam ipse
te conveniet suscitandus: Vado, inquit Chri-
stus. Cum David talis esset qualis erat, quid e-
gisset si propheta Nathan non illum adisset,
admoniturus? Ita titulum Psalmo si o præfigit
potentiali: Psalmus David, quando inus ad eum
Nathan propheta. Davidem Nathan adijt, & pro-
posita similitudine excitavit. Hoc tui est munere
is, quoniam & hoc Redemptor noster iudica-
vit, quando præceptum hoc conditurus, ovis
perditæ præmisit parabolam, quam ut pastor er-
rantem reduceret, non expectavit, donec illa
pastorem quæreret, est enim animal incertum,
& nisi illam pastor feculus inquirat, numquam
illa ad pastorem occurrit reducenda. Hoc quo-
que David à Deo, eademem rogabat ratio-
nem: Errans sicut ovis qui perijt, quare servum
meum. Hoc tibi quoque præstandum, quem
Deus fratris tui voluit esse pastorem: Manda-
vit illis unicuique Deus de proximo suo. Vado cor-
ripi.

§. 6. In te. In te est alterius peccatum, ti-
 bique nocet, ut Saulis, & Achab pec-
 cata.

¶ **C**um sit igitur præceptum hoc à Deo ob-
 ligatorium, illud ex licemus, quatenus &
 qua sit à nobis ratione complendum, vi-
 deamus: Si peccaveris in te, frater tuus, vade, &
 corripe eum. Quomodo, si unum tantum corripien-
 dus, quando peccat in me? De peccatis omnibus
 est à te corripiendus. Quomodo et go dicit: Si
 peccaveris in te? Communis explicatio est illa D.
 August. quem Princeps sequitur Theologus D.
 Thom. quod hoc verbum (Contra te) significet,
 (Contra te) Phrasi namque Hebraica, contra
 aliquem id esse dicitur, quod coram illo est, ac
 in eius conspectu. Ita enim Christus ait Apосто-
 lus: *Ne in e-st. Num, quod contra vos est: p. n. de*
 Diab. est ac si dicat quod *Contra vos est.* Bona est
 de causis hæc interpretatio verumtamen à do, quod illa
 dicitur formula loquendi nobis Saluator celestia præ-
 ceptum legere intendit documenta, quorum unum
 peccatum non minuit momenti hoc est, ut intelligas
 esse in te, quod quæcumque proximus committit sceleris,
 Tama.

Hieron. Bapt. de Lanuz. Tom. II.

sint in te, seu contra te hæc omnia. Et hoc dua-
 bus de causis? prima est communis, quam SS.
 Patres adnectunt in illud, *Domine, non est exal-*
taum, nominatim autem D. August. in qua sicut
diximus, de corpore naturali procedendum est
ad corpus mysticum. Hoc eleganter prolata D.
Chrysof. Nota hic D. Chrysof. quod Apосто-
lus acriter obiurgat Corinthios quod cum ince-
stuosus hic turpiter deliquisset, qui inter illos
morabatur, nullum alicuius meroris signum
ostendissent: quod tantum illis conatur hæc epi-
stola persuadere, hoc est, ut deplorent viti pec-
catum, ut se dolore conficiant tantum videntes
committi scandalum. Quid hoc expedit, inquit
D. Chrysof. peccat alter, & ego eius debeo
deserere peccatum? Gemat ipse, tantum inus
reus, ipse conteratur, ipse poenitentia lætetur
suscipiat: cum etiam eius fuerit actus proprius,
*offensa qua Deo iniuriam introgat, sit quo-
 te
 eius actus proprius, sceleris in suum veri do-
 lor, & integra per contritionem satisfactione. Non
 distinet, inquit D. Chrysof. expedit ut ipse do-
 leat, attamen tu quoque in contritione lumbo-
 rum tuorum ingenisce, & tanto magis, quanto
 lucidiores habueris oculos, qui videre possint
 rationem, quare tibi sit, altero peccante, conti-
 standum. Vtique scire debes, cum sit Dei offen-
 sa, peccatum illud, tu quoque censetur offensa.
 Coniuncti namque sumus omnes, vellet unius
 corporis membra, & damnum quod inferitur uni
 membro, cætera sentiunt omnia, quasi pro-
 prium, estque omnibus commune membrum pe-
 riculum: idcirco debent illud omnia sentire, co-
 narique se quam primum illo liberare.*

Peccatum lepra est, quæ totum inficit corpus:
 ignis est, qui totum inflammatur, & cum unum
 apprehenderit damnum, illud dolere debet om-
 nes. & omnium est illud curare. Secundò: de-
 bent illud omnes dequirere, quod enim in aliquo
 committitur parentibus, in omnes com-
 mittitur domesticos, omnes namque damna sunt
 illius participes, quod paterfamilias sustinet.
 Et idcirco dicebat Apostolus: *Quis infirmatur, &*
ego non infirmor? Etenim arbitrat, infirmita-
tem peccati super omnia si esse formidandam,
& sicut peccatum, offensa est facta Deo quæ
dominus est & præcipuus paterfamilias, quod
& illi in omnes relique domesticos damna debent
apprehendere, quæ hæc sequuntur infirmita-
tem. Nota Apostolus Petrus, quod vir Sanctus
Lot inter peccatis Deoque execrandos com-
moratus de somitis extra modum assigretur,
& quasi cor sibi sentire si focari: Et ipsum Lot
 Bbb oppressum

Psal. 130. 1.
 Hom. in il-
 lud 1.
 Cor. 5.
 2. Et
 magis
 ludum
 habui-
 sis.

¶ II.
 Ratio
 si cun-
 da:
 qua
 Deus
 est pa-
 ter no-
 ster.
 2. Cor.
 11. 27.

